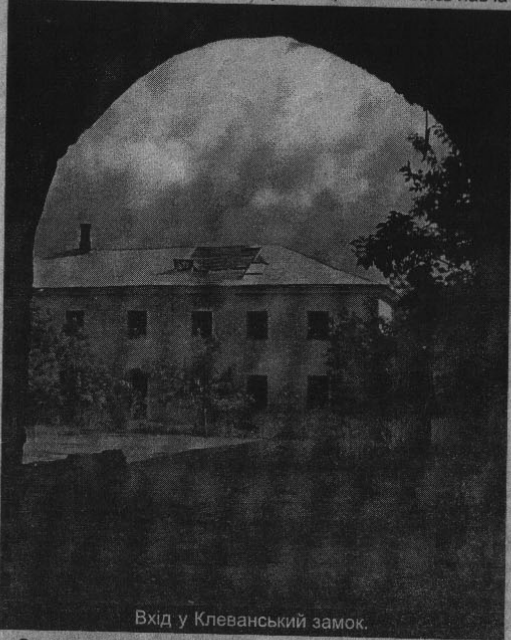

КЛЕВАНСЬКЕ ДУХОВНЕ УЧИЛИЩЕ 1833-1920 РР

Клеванське Духовне училище – до 1877 року Дерманське – засноване 1833 року за розпорядженням правлячого єпископа Волинської єпархії. Його відкриття відбулося 17 вересня того ж року в Свято-Троїцькому монастирі, заснованому славними князями Острозькими.

Вхід у Клеванський замок.

Одночасно з повітовим училищем засновано й па-

ня 1852 року носило назву Дерманське Духовне повітове училище, яке мало три класи: нижчий, середній, вищий. В 1854-1864 рр. існував ще й причетницький клас, а потому його перевели до Житомирського Духовного училища. В Дерманському Духовному повітовому училищі залишилися навча-

рийськими. До того тут знаходилося Удільне відомство. Будівлі Клеванського замку складались з трьох мурованих двоповерхових корпусів, покритих черепицею. Всі ці будівлі безкоштовно і навічно передавались з повеління імператора Олександра II Клеванському Духовному училищу. В корпусах налічувалося 40 кімнат під класи, спальні, господарські приміщення. Тут щорічно навчалось 110 учнів.

В 1887 році обладнано домову церкву в ім'я Святого Димитрія митрополита Ростовського. На її влаштування витрачено 1600 руб. При церкві був окремий священник. Окрім того, в цих приміщеннях була лікарня на 12 ліжок, приміщення для 4 наглядачів, економа, кастелянші, діловода, бібліотека, кабінети правління училища, господарських служб.

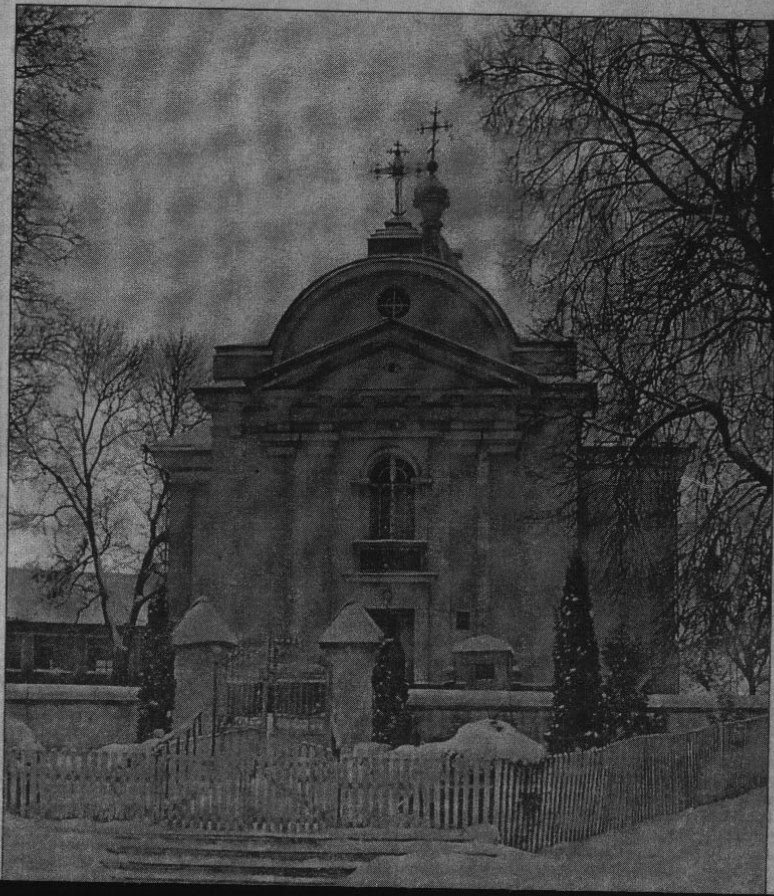
Утримувалось училище коштом духовенства трьох повітів. Так, лише 4 благочиння Рівненського повіту 1889 року на користь училища збрало і передало кошти – відсотки від треб та кружечного збору в підпорядкованих храмах:

з сповідальників – 259 руб. 59 коп. по 1. коп. з кожного.

з шлюбів – 126 руб. 90 коп. кружечний збір – 1857 руб. 68 коп.

відсотковий збір з церковних сум – 55 руб. 54 коп.

З листа правління училища

рафіяльне. Повітове Дерманське Духовне училище мало два класи нижчого і вищого відділення. Учні цих класів родом з Дубенського, Рівненського, Володимирського, Луцького, Ковельського повітів були переведені з Ганнопільського училища при Волинській Духовній семінарії.

В січні 1854 року повітове і парафіяльне училища були об'єднані в одне і за визначенням Синоду від 31 трав-

ня 1854 року в Рівненського повіту. 1867 року при училищі відкрито підготовчий клас, а 1872 року його реформовано згідно з новим Статутом Духовних училищ імперії.

1877 року його забрано з Дермані і переведено до містечка Клевань та перейменовано в Клеванське Духовне училище для дітей з трьох вищеназваних повітів.

Розмістилось училище в Клеванському замку, заснованому князями Чорто-

розького повітів. 1867 року при училищі відкрито підготовчий клас, а 1872 року його реформовано згідно з новим Статутом Духовних училищ імперії. 1877 року його забрано з Дермані і переведено до містечка Клевань та перейменовано в Клеванське Духовне училище для дітей з трьох вищеназваних повітів. Розмістилось училище в Клеванському замку, заснованому князями Чорто-

розького повітів. Щорічно відповідні суми

надходили до каси училища з інших благочинь Рівненського, Дубенського, Острозького повітів. Серед відомих учнів, що навчалися тут, знаємо імена українських священників-патріотів о. Вірослава Тхоржевського, о. Артема Селе-

пани – майбутнього довголітнього голови консисторії УПЦ в США, родом з м. Клевань, о. Віталія Сагайдакського, настоятеля храмів на Волині, в Канаді.

Серед відомих нам імен викладачів Клеванського Духовного училища – доглядач ігумен Сава, пізніший архієпископ Празький, інспектор ієромонах Василь Зуммер, інспектор ігумен Іов, професори Невдачин, Угович, Преварський.

Навчально-виховний процес відбувався тут за програмами Духовних училищ імперії і головна увага була звернена на русифікацію молодих юнаків Волині, що прийшли здобувати початкову духовну освіту. Керуючий епархією і консисторія пильно слідували за дотриманням всіх параграфів інструкції, що надходили від Синоду Московської церкви, що стосувались русифікаційної політики царизму в

духовних навчальних закладах.

Клеванське Духовне училище пережило евакуацію 1915-1918 рр., повернення в окуповане поляками містечко та повну ліквідацію окупантом Духовного навчального закладу. Воно було зачинене ними разом з Милецьким, Крем'янецьким Духовними училищами.

В своїй історії пережило воно періоди свого найбільшого розквіту в 90-х роках XIX – поч. XX ст., занепаду і ліквідації під час першої світової війни та окупації Західної Волині Польщею.

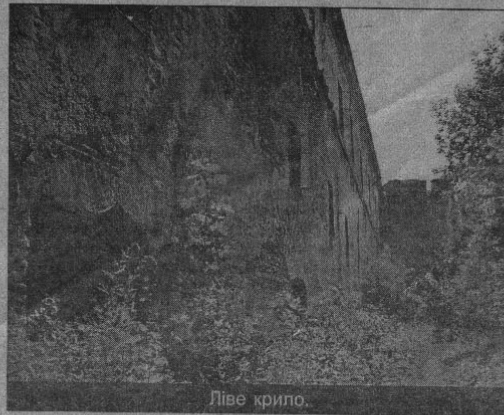
В містечку Клевань ще й дотепер живуть спогади про бурсаків, як називали в ті часи учнів духовних навчальних закладів, а само приміщення колишнього училища нагадує руїну, доведене місцевими господарями до аварійного стану.

За Володимиром Рожко.

Храм Різдва Христового, 1777р. в Клевані. Збудований на місці біля замку, де стояла церква Різдва Пресвятої Богородиці 1514 року.

Праве крило центрального комплексу будівель Клеванського Духовного училища.

Ліве крило.